Latvijas ekonomikas attīstību kopumā attēlo ne tikai skaitļi, bet arī paveikto darbu analīze, vienlaikus arī skaidri apzinoties izaicinājumus. Ekonomikas rezultāti nav radušies nejauši, tie ir mērķtiecīgas politikas, ārējo apstākļu un ģeopolitikas kopējās ietekmes rezultāts.

Četrpadsmitās Saeimas darbības laikā ekonomikas politika Latvijā virzās uz izaugsmi. To apliecina konkrēti rādītāji. 2025.gadā IKP pieauga par 2,1%, investīcijas palielinājās par 9,8%, bet uzņēmumu kreditēšana pieauga par 22,3%. Tas nozīmē, ka ekonomiskā aktivitāte stabilizējas un pakāpeniski pieaug. Nenoliedzami, būtisku ieguldījumu šo mērķu sasniegšanā ir nodrošinājusi Ekonomikas ministrija, ministra Viktora Valaiņa vadībā.

Vienlaikus jāatzīst, ka ārējie apstākļi turpina būt sarežģīti. Ģeopolitiskie riski, energoresursu cenu svārstības un vājāka eksporta dinamika joprojām ietekmē mūsu ekonomiku. Valsts ekonomiskā izaugsme nav pašsaprotama un ir jāturpina mērķtiecīga rīcība ekonomiskās izaugsmes sasniegšanā.

Būtiski pieaudzis investīciju apjoms Latvijā. Kopējie ieguldījumi tautsaimniecībā 2025. gadā sasniedza 4,3 miljardus eiro, kas ir par 16% vairāk nekā sākotnēji plānots. Šie dati apliecina, ka Latvija ir uzticams ilgtermiņa partneris ar paredzamu, stabilu uzņēmējdarbības un politisko vidi. Tajā pašā laikā ir jāturpina darbs, lai investīciju plūsma vidējā termiņā stabilizētos un ilgtermiņā kļūtu pieaugoša.

Investīciju projektu statistika ir augoša – piemēram, ar LIAA līdzdalību viena gada ietvaros uzsākts 31 jauns investīciju projekts, vairāk nekā viena miljarda eiro apmērā.

Ir novērojams, ka uzsāktie investīciju projekti koncentrējas augstas pievienotās vērtības nozarēs – bioekonomikā, enerģētikā, digitalizācijā un aizsardzības industrijā. Šīs nozares rada labi apmaksātas darba vietas Latvijas iedzīvotājiem kā pilsētās, tā arī reģionos.

Sākot ar 2027. gadu aizsardzībai un drošībai tērēsim vismaz 5% no IKP. Šīm investīcijām jābūt stratēģiski pārdomātām. Militārajiem iepirkumiem primāri jāatbilst mūsu aizsardzības vajadzībām. Tas jāizmanto kā instruments ilgtermiņa attiecību veidošanai ar līdzīgi domājošām un stratēģiski svarīgām valstīm. Piegāžu ķēdēs pilnībā jāizvairās no apšaubāmu piegādātāju produkcijas. Mums jābūt drošiem, ka X stundā nepieciešamo aprīkojumu saņemsim ātri un kvalitatīvi. Naudai jāpaliek tajās industrijās Latvijā, kur esam spēcīgi.

Tāpēc Ekonomikas un Aizsardzības ministrijām jāstrādā ciešā sadarbībā.

Jau ilgstoši Saeimas darba kārtībā ir birokrātijas mazināšana, kas ir būtisks aspekts uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Tam konkrēts piemērs ir – 2025. gadā uzņēmējiem ietaupīti vairāk nekā 132 miljoni eiro, ir samazināts iesniedzamo pārskatu skaits un būtiski samazināta maksa par valsts pakalpojumu sniegšanu. Līdz ar to mazāk laika tiek veltīts administratīvajiem procesiem un vairāk laika uzņēmējdarbībai.

Uzsāktais darbs jāturpina! Ne visas ministrijas var lepoties ar tik veiksmīgiem rezultātiem kā Ekonomikas ministrijai.

Vairākas uzņēmējdarbības nozares Latvijā tikai dažu gadu laikā būtiski kāpinājušas apgrozījumu. Būvniecības, enerģētikas un citās nozarēs apgrozījums pieaudzis vairākas reizes, atsevišķos gadījumos pat septiņas vai astoņas reizes.

Tas skaidri norāda uz Latvijas ekonomikas izaugsmes potenciālu, kā arī uz uzņēmēju noturību mainīgajos ģeopolitiskajos apstākļos.

Nedrīkstam aizmirst par ilgtspējas nozīmi. Tieši resursu atbildīga un atkārtota izmantošana, ejot kopsolī ar strauju izaugsmi, ļauj panākt līdzsvaru starp vērtībām un peļņu. Šī iemesla dēļ nākotnē ilgtspējas principiem jākļūst par vienu no mērķiem publiskajos pasūtījumos, vienlaicīgi to nostiprinot Publisko iepirkumu likumā, kas jau šobrīd tiek pārskatīts Saeimā.

Godātie kolēģi,

Nenoliedzami, izaicinājumu netrūkst - eksporta izaugsme joprojām ir nepietiekama, ārējie riski, - it īpaši ģeopolitiskie,- saglabājas augsti, un strukturāli mums vēl daudz jāpaveic, īpaši produktivitātes kāpināšanā un lielu uzņēmumu attīstībā.

Tomēr, reizē atcerēsimies un novērtēsim, ka mēs šobrīd atrodamies punktā, kur ekonomika demonstrē pozitīvu dinamiku!

Ģeopolitiskie apstākļi līdztekus izaicinājumiem var radīt arī jaunas iespējas. Ciešāku ekonomisko sadarbību Baltijas reģionā un Eiropas Savienības austrumu flangā ar Poliju un Somiju; dalību Ukrainas atjaunošanas projektos, kā arī duālās izmantošanas, militāro un kosmosa tehnoloģiju attīstībā. Jaunas sadarbības formas un produkti paver iespējas iesaistīties globālās pētniecības platformās un piegādes ķēdēs.

Esam radījuši priekšnosacījumus, lai Latvijas ekonomikas izaugsme kļūtu straujāka. Šobrīd svarīgākais ir nezaudēt uzņemto tempu — ne tikai apzināt riskus, bet mērķtiecīgi izmantot esošos ģeopolitiskos un globālos izaicinājumus valsts ekonomikas stiprināšanai, pētniecības attīstībai un eksporta veicināšanai.

Ar skaidru mērķi, drosmi un neatlaidību mums ir jāturpina virzīties uz priekšu.

Paldies!